

Sygn. akt XIV C 446/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P.

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Przemysław Okowicki

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Perlicjan

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2016 r. w P.

sprawy z powództwa P. T.

przeciwko (...) SA w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) SA w W. na rzecz powoda P. T. kwotę 68.663,01 (sześćdziesiąt osiem tysięcy sześćset sześćdziesiąt trzy złote i 01/100) zł, w tym kwotę 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 18.663,01(osiemnaście tysięcy sześćset sześćdziesiąt trzy złote i 01/100) zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty zadośćuczynienia za okres od dnia 22 kwietnia 2010 r. do dnia 04.04.2013 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 12 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) SA w W. na rzecz powoda P. T. kwotę 13.293 (trzynaście tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt trzy) zł tytułem poniesionych kosztów opieki za okres od 12 grudnia 2006 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 12 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty;
3. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
4. zasądza od pozwanego (...) SA w W. na rzecz powoda P. T. kwotę 8.203,50 (osiem tysięcy dwieście trzy złote i 50/100) zł, w tym kwotę 1.872 (jeden tysiąc osiemset siedemdziesiąt dwa) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
5. zasądza od powoda P. T. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) kwotę 243,39 (dwieście czterdzieści trzy złote i 39/100) zł tytułem poniesionych wydatków w sprawie;
6. zasądza od pozwanego (...) SA w W. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) kwotę 414,42 (czterysta czternaście złotych i 42/100) zł tytułem poniesionych wydatków w sprawie.

P. Okowicki

Sygn. akt XIV C 446/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14 kwietnia 2013 r., (data wpływu), powód P. T. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 110.000 zł z tytułu zadośćuczynienia, w tym 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz 30.000 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od dnia 16 maja 2010 r. do dnia 4 kwietnia 2013 r., wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty

21.000 zł tytułem kosztów opieki wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, obciążenie pozwanej kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że w dniu 15 listopada 2006 r. na autostradzie (...) w Niemczech miał miejsce wypadek drogowy, w którym kierowca marki V. (...) nr rej. (...) stracił panowanie nad pojazdem i uderzył w barierki ochronne. Na skutek zderzenia doszło do przemieszczenia się pojazdu na środek drogi i do kolizji z nadjeżdżającym z tytułu pojazdem marki T. o nr rej. (...). W ten pojazd, na skutek niezachowania należytej ostrożności przez kierującego, z dużą prędkością wjechał kierujący pojazdem marki A. o nr rej. (...) M. G., będący sprawcą przedmiotowej szkody. Powyższe zdarzenie skutkowało śmiercią pasażerów siedzących obok kierowców pojazdu marki A. i Passat. W toku postępowania likwidacyjnego wypłacono powodowi świadczenia tytułem kosztów leczenia i opieki odpowiednio na kwoty 1.415 zł oraz 10.500 zł oraz zadośćuczynienia za doznaną szkodę w wysokości 50.000 zł. W ocenie powoda wypłacona kwota nie może być uznana za odpowiednią i nie stanowi należytej rekompensaty za doznaną krzywdę. Na skutek zdarzenia powód doznał wielonarządowych obrażeń ciała, doszło m.in. do złamania kości udowej prawej, kości promieniowej lewej, złamania kości łokciowej prawej, złamania podstaw nosa oraz kości twarzy, złamania żeber oraz licznych ran ciętych. Powód był hospitalizowany i poddawany zabiegom oraz pozostawał pod kontrolą. W okresie rekonwalescencji ujawniły się dalsze skutki zdarzenia, w tym przede wszystkim psychosomatyczne objawy typowe dla wypadków komunikacyjnych. Ponadto w okresie od 12.12.2006 r. do 31.12.2008 r. wymagał stałej opieki, która sprawowali członkowie rodziny. Z tytułu sprawowanej opieki wypłacona została kwota 10.500 zł. W toku rozliczenia kosztów opieki przez pozwaną przyjęte zostały zaniżone stawki godzinowe. Koszty opieki powinny kształtować się następująco: $7 \text{ zł} * 6 \text{ godz.} * 750 \text{ dni} = 31.500 \text{ zł} - 10.500 \text{ zł} = 21.000 \text{ zł}$. Jeśli chodzi o skapitalizowane odsetki to powód wskazał, iż zgłosił pozwanemu roszczenia 8 kwietnia 2010 r., a doliczając 7 dni na dotarcie korespondencji oraz ustawowy termin 30 dni na wypłatę odszkodowania odsetki należą się od dnia 16 maja 2010 r. (k. 2-7)

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 lipca 2013 r. pozwany wniósł o oddalenie roszczeń powoda w całości. Ponadto wskazano, iż nakład pracy pełnomocnika procesowego powoda nie uzasadnia żądania zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż gdy chodzi o wysokość kosztów opieki to nie kwestionuje zasadności tego roszczenia i czasokresu korzystania przez powoda z tej opieki. Sporna pozostaje ilość godzin tej opieki w 2008 r., bowiem powód wskazał, iż nadal powinno to być 6 godzin dziennie, gdy pozwany przyjął 3 godziny dziennie oraz wysokość stawki godzinowej. W ocenie powoda powinna to być jednakowa stawka w wysokości 7 zł, co w ocenie pozwanego jest nadmierne i wygórowane. Ponadto pozwany wskazał, iż powód nie wskazał od jakiej kwoty żąda skapitalizowanych odsetek oraz z jakiego powodu wskazał 4 kwietnia 2013 r. jako datę końcową ich wymagalności. Jednocześnie w ocenie pozwanego żądanie zapłaty dodatkowo kwoty 80.000 zł zadośćuczynienia jest wygórowane i nieadekwatne do rozmiaru krzywdy. (k. 91-94)

Sąd ustalił, co następuje:

Przed wypadkiem powód pozostawał w związku małżeńskim, z którego pochodzi dwoje dorosłych dzieci. Utrzymywał pozytywne relacje rodzinne. Powód wraz z żoną prowadził gospodarstwo rolne o powierzchni 22 ha oraz pracował jako operator maszyn. W pracach gospodarskich powoda wspierał także syn. Od około 2002 r. powód jeździł do Holandii w celach zarobkowych. Brał udział w akcjach (...), był aktywny społecznie i miał zostać sołtysem. P. T. lubił chodzić na zabawy z żoną, grać w piłkę nożną oraz siatkówkę. Powód był osobą zdrową.

/opinia sądowo-psychologiczna k. 339-329, zeznania świadka W. T. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka H. P. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka J. G. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka P. G. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, opinia sądowo-lekarska z dnia 4 marca 2014 r. k. 199 – 208, przesłuchanie powoda P. T. – nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158 w zw. z nagraniem rozprawy z dnia 25 kwietnia 2016 r. k. 412/

W dniu 15 listopada 2006 r. na autostradzie (...) w Niemczech miał miejsce wypadek drogowy, w którym kierowca marki V. (...) nr rej. (...) stracił panowanie nad pojazdem i uderzył w barierki ochronne. Na skutek uderzenia doszło do przemieszczenia pojazdu na środek drogi i do kolizji z nadjeżdżającym z tyłu pojazdem marki T. o nr rej. (...). W ten pojazd wjechał kierujący pojazdem marki A. o nr rej. (...) M. G.. Zdarzenie skutkowało śmiercią pasażerów siedzących obok kierowców pojazdu marki A. i Passat. Powód na skutek zdarzenia powód doznał wielonarządowych obrażeń ciała, doszło m.in. do złamania kości udowej prawej, kości promieniowej lewej, złamania kości łokciowej prawej, złamania podstaw nosa oraz kości twarzy, złamania żeber oraz licznych ran ciętych. W chwili zdarzenia powód miał 55 lat.

Po wypadku od 15 listopada do 11 grudnia 2006 r. powód był hospitalizowany w niemieckiej Klinice (...) u niego wieloodłamowe złamanie dalszej części kości udowej prawej, wieloodłamowe złamanie dalszej części kości promieniowej lewej, złamanie kości prawej, złamanie kości twarzy, wieloodłamowe złamanie kości nosa, rana cięta prawej powieki, rana twarzy, złamania żeber, pourazowe podskórne krwotoki, uraz i krwotok płuca oraz częściowy zawał lewego płuca. W dniu 15.11.2006 r. założono powodowi wewnętrzne unieruchomienie prawej kości udowej, zewnętrzne unieruchomienie lewej kości promieniowej, zespolenie drutami K., śrubami i blachami prawej kości łokciowej. Następnie usunięto zewnętrzne unieruchomienie prawej kości udowej i blaszki. W dniu 30.11.2006 r. usunięto zewnętrzne unieruchomienie lewego nadgarstka. W dalszym leczeniu stosowano ćwiczenia rehabilitacyjne.

Po powrocie do Polski powód był leczony w Poradni Urazowo-Ortopedycznej w Z., a następnie w dniach od 13 lutego 2007 r. do 14.02.2007 r. na Oddziale Chirurgicznym Szpitala w Z., gdzie usunięto materiał zespalający z kości promieniowej. Po zakończeniu leczenia szpitalnego powód kontynuował leczenie w Poradni Urazowo-Ortopedycznej. W lutym 2007 r. powodowi zezwolono na swobodne chodzenie. W kartotece wskazano, iż powód skarży się na bóle kolana prawego. W dniu 10.09.2007 r. powód upadł. Rozpoznano u niego złamanie przeskłykciowe boczne prawej kości piszczelowej. Zalecono ortezę na kolano prawe oraz chodzenie o kulach łokciowych bez obciążania kończyny. Unieruchomienie kolana zdjęto 14.11.2007 r. Dnia 4.12.2007 r. powód przewrócił się ponownie. Podejrzewano ponowne złamanie kości piszczelowej prawej. Założono tor gipsowy na prawą kończynę dolną. Zalecono chodzenie o kulach łokciowych. Po upływie ok. 3 miesięcy powód rozpoczął chodzenie o lasce dłoniowej. W późniejszym okresie powód leczył się również w (...) w P..

/dokumentacja medyczna k. 19-53, zeznania świadka W. T. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, opinia sądowo-lekarska z dnia 4 marca 2014 r. k. 199 – 208, uzupełniająca opinia sądowo-lekarska z dnia 20 czerwca 2014 r. k. 256-257, opinia sądowo-lekarska z dnia 11 stycznia 2015 r. k. 287- 297, przesłuchanie powoda P. T. – nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158 w zw. z nagraniem rozprawy z dnia 25 kwietnia 2016 r. k. 412/

Po wypadku powód wymagał opieki. Początkowo była to opieka stała. P. T. rozpoczął chodzenie o balkoniku po upływie około 5 tygodni od wypadku, a swobodne chodzenie po następnych 6-8 tygodniach. Ten okres wiązał się z ograniczeniem swobody poruszania się i zależnością od pomocy z zewnątrz. We wrześniu 2007 r. powód złamał prawą piszczel. W tym czasie stosowano unieruchomienie na prawy staw kolanowy oraz zalecono chodzenie z pomocą kul łokciowych. Powodowało to ograniczenia swobody poruszania się i zależność od pomocy z zewnątrz. W dniach 13 lutego – 14 lutego 2007 r. powód był hospitalizowany i usunięto mu druty zespalające złamanie nasady dalszej lewej kości promieniowej, a w dniu 10 września 2007 r. powód doznał złamania prawej piszczeli i miał założone unieruchomienie kolana. W okresie powypadkowym tj. od 12 grudnia 2006 r. do końca 2007 r. powód wymagał stałej pomocy w zakresie utrzymania higieny osobistej i codziennych obowiązkach tj. mycie się, ubieranie, robienie zakupów, załatwianie spraw urzędowych, sprzątanie w domu, przygotowywanie posiłków, przenoszenie ciężkich rzeczy, a w ocenie Sądu niezbędny czas tej pomocy wynosił 6 godzin dziennie. Od grudnia 2007 r. powód miał założone usztywnienie na prawą kończynę dolną, które utrzymano przez 3 miesiące. W tym okresie zalecono powodowi chodzenie o kulach łokciowych. Powód wymagał pomocy w zakresie ubierania się, myciu, przygotowywaniu posiłków, sprzątanu i pracach poza domem. Po usunięciu tutora gipsowego zezwolono mu chodzenie o lasce dłoniowej. W tym okresie wymagana opieka wynosiła 3 godziny dziennie.

Stawki godzinowe za usługi opiekuńcze wynosiły odpowiednio w 2006 r. 8 zł, w 2007 r. 8,20 zł, a w 2008 r. 9,8 zł.

Przez pierwsze 2-3 tygodnie po wypadku powód odczuwał duże dolegliwości bólowe związane z leczeniem operacyjnym złamań. Przez następnie 6-8 tygodni dolegliwości zmniejszały się, ociągając po tym okresie małe nasilenie. Leczenie powoda po wypadku powodowało stopniową poprawę jego stanu przez pierwsze 2-3 lata.

W dniu 15 lutego 2008 r. decyzją KRUS uznano okresową, całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym od 15 listopada 2006 r. do lutego 2009 r. Decyzją KRUS z dnia 6 kwietnia 2009 r. poszkodowany został uznany za niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym do kwietnia 2011 r.

Ostatecznie u powoda rozpoznano: złamanie kości twarzy, rana twarzy, wieloodłamowe złamanie kości nosa, złamania żeber, uraz i krwotok płuca, częściowy zawał lewego płuca, wieloodłamowe złamanie części dalszej kości promieniowej lewej, złamanie kości łokciowej prawej, wieloodłamowe złamanie części dalszej kości udowej prawej, osłabienie mięśni pośladkowych po stronie prawej, złamanie kłykcia bocznego prawej kości piszczelowej, pourazowe podskórne krwiaki, małą skoliozę idiopatyczną piersiową w prawo, odmě płucną. Powód skarży się na bóle prawego uda i kolana przy zmianach pogody, częste skurcze prawego uda i goleni. Mało chodzi z powodu dolegliwości. Odczuwa bóle i osłabienie rąk, jest słaby, często brakuje mu sił i nie może dźwigać. Powód od wypadku nie jest aktywny zawodowo. Po zdarzeniu sąsiedzi pomagali rodzinie w pracach gospodarskich. W 2010 r. gospodarstwo rolne powód przekazał synowi.

W dniu 15 listopada 2010 r. decyzja lekarza orzecznika (...) określono uszczerbek u powoda będący skutkiem wypadku na 30%. W dniu 8 czerwca 2011 r. decyzją z KRUS uznano u powoda trwałą, całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym. W toku postępowania u powoda stwierdzono uszczerbek na zdrowiu powoda w części ortopedycznej 26% oraz 10% w części neurologicznej. Uszczerbek na zdrowiu powoda związany ze złamaniem żeber, pojawieniem się odmy opłucnowej i zawału płuca wynosi 10%.

/pismo k. 57-60, pisma z Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w zakrzewie k. 132-145, zeznania świadka W. T. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, opinia sądowo-lekarska z dnia 4 marca 2014 r. k. 199 - 208, opinia sądowo-lekarska z dnia 11 stycznia 2015 r. k. 287- 297, opinia sądowo-lekarska z dnia 1 marca 2015 r. k. 299-300v, opinia sądowo-lekarska z dnia 17 października 2015 r. k. 381, opinia lekarska uzupełniająca z dnia 28 listopada 2015 r. przesłuchanie powoda P. T. – nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158 w zw. z nagraniem rozprawy z dnia 25 kwietnia 2016 r. k. 412/

Po wypadku u powoda wystąpiło poczucie znacznie obniżonej zdolności psychofizycznej. Powód zmienił sposób spędzania wolnego czasu, ogląda telewizję i czyta książki. Ma poczucie żalu i krzywdy. Od 15 kwietnia 2014 r. powód, z powodu zaburzeń nerwicowych i objawów lękowych, uczestniczy w spotkaniach z psychologiem. P. T. ma koszmary senne, boi się szybkiej jazdy, jest bardziej nerwowy, uparty, konfliktowy i zdarza mu się zapominać o pewnych okolicznościach. Występują u niego stany napięcia psychicznego oraz cechy nadreaktywności emocjonalnej. Zaburzenia nerwicowe mają u powoda charakter utrwalony. Powód sporadycznie współżyje z żoną. P. T. w znacznie mniejszym stopniu uczestniczy w spotkaniach towarzyskich, nie może grać w piłkę siatkową i nie jest aktywny w działaniach straży pożarnej. O powodzie wciąż pamiętają znajomi i odwiedzają go. Powód utrzymuje pozytywne relacje rodzinne.

U powoda nie stwierdzono zaburzeń psychopatologicznych w istotnym stopniu upośledzających funkcjonowanie psychospołeczne. Powód nie korzystał z leczenia psychiatrycznego. Uszczerbek na zdrowiu w zakresie zdrowia psychicznego jakiego doznał powód wynosi 5%.

/zeznania świadka W. T. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka H. P. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka J. G. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka P. G. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, opinia sądowo-lekarska z dnia 4 marca 2014 r. k. 199 – 208, zaświadczenie z dnia 6 maja 2014 r. k. 247, uzupełniająca opinia sądowo-lekarska z dnia 20 czerwca 2014 r. k. 256-257, opinia sądowo-lekarska z dnia 1 marca 2015 r. k. 299-300v, opinia sądowo-psychologiczna k. 339-339v, przesłuchanie powoda P. T. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158 w zw. z nagraniem rozprawy z dnia 25 kwietnia 2016 r. k. 412/

Pismem z dnia 8 kwietnia 2010 r. powód zgłosił stronie pozwanej roszczenia odszkodowawcze. W toku postępowania likwidacyjnego wypłacono powodowi świadczenia tytułem zwrotu kosztów leczenia i opieki odpowiednio na kwoty 1.415 zł i 10.500 zł oraz 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę.

/pismo z dnia 8 kwietnia 2010 r. k. 11-14, pismo z dnia 5 stycznia 2011 r. k. 15-16, pismo z dnia 8 listopada 2012 r. k. 17-18/

Obecnie powód nie wymaga stałej opieki z tytułu skutków wypadku. Stan powoda jest utrwalony i brak jest możliwości dalszej poprawy. Dolegliwości bólowe głowy tj. obu kości szczękowych, ograniczenie ruchomości obu kończyn górnych i prawej kończyny dolnej są dolegliwościami stałymi i powód będzie je odczuwał. Obecne ograniczenia ruchomości stawów kończyn górnych i dolnych są nieduże. Sprawność powoda w tym zakresie jest dobra. Stan ortopedyczny powoda nie powoduje niezdolności do pracy, jednakże powód powinien unikać ciężkiej pracy fizycznej. Płuco powoda jest sprawne i wydolne – zapewniające w pełni właściwe natlenowanie krwi na obwodzie, bez istotnych zaburzeń wentylacyjnych. Nie istnieją przeszkody ze wskazań pulmonologicznych w odzyskaniu sprawności pozwalającej pozywającemu nawet na podjęcie pracy zawodowej. Astma oskrzelowa kontrolowana lekami z zaburzeniami wentylacji w łagodnym stopniu obturacji możliwa do leczenia w warunkach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej. Powód nie jest w stanie prowadzić maszyn rolniczych, zdarza się, że jeździ na motorze. Po wypadku powodowi pogorszył się wzrok, musi jeździć do stomatologa w związku z noszeniem protezy. Przyjmuje leki przeciwbólowe i zastrzyki przeciwzakrzepowe. Powód uzyskuje rentę z KRUS w kwocie 920 zł miesięcznie.

/zeznania świadka W. T. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka H. P. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka J. G. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, zeznania świadka P. G. - nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158, opinia sądowo-lekarska z dnia 4 marca 2014 r. k. 199 – 208, zaświadczenie k. 248 – 249, uzupełniająca opinia sądowo-lekarska z dnia 20 czerwca 2014 r. k. 256-257, przesłuchanie powoda P. T. – nagranie rozprawy z dnia 2 września 2013 r. k. 158 w zw. z nagraniem rozprawy z dnia 25 kwietnia 2016 r. k. 412/

Za wiarygodne uznać należało wszystkie dokumenty znajdujące się w aktach sprawy. Ich autentyczność i moc dowodowa nie były przez żadną ze stron kwestionowane.

W ocenie Sądu za wiarygodne należało uznać wypowiedzi świadka W. T.. Świadek jest żoną powoda, jednakże okoliczność ta nie dyskwalifikuje jej jako wiarygodnego źródła dowodowego. Twierdzenia świadka były sumienne, rzeczowe i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w niniejszym postępowaniu.

Na pełną wiarygodność zasługują także twierdzenia świadków J. G., P. G. oraz H. P.. Świadców są znajomymi powoda. Ich wypowiedzi były konkretne, obiektywne i rzetelne. Sąd nie znalazł żadnych podstaw by odmówić im wiarygodności. Ponadto wskazywane okoliczności znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie.

Wiarygodne okazały się także zeznania powoda P. T.. Były one spójne i rzeczowe. Zdaniem Sądu powód w obiektywny sposób przedstawił swoje życie przed zdarzeniem, proces leczenia i rehabilitacji oraz skutki wypadku na płaszczyźnie psychicznej i fizycznej. Jednocześnie w toku postępowania nie zostało wykazane, by w 2008 r. wymiar niezbędnej powodowi opieki wynosił wciąż 6 godzin dziennie, a z ustaleń Sądu wynika, iż zmniejszył się on i wystarczające były 3 godziny dziennie. Ponadto zeznania powoda korelowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w przedmiotowej sprawie.

Wydane na potrzeby niniejszego postępowania opinia sądowo-lekarska z dnia 4 marca 2014 r. i opinia uzupełniająca z dnia 20 czerwca 2014 r. zasługują na pełną wiarygodność. Opinie zostały sporządzone przez specjalistę z dziedziny ortopedii i traumatologii dr n. med. J. N.. Autor udzielił odpowiedzi na pytania postawione w tezach dowodowych postanowień o dopuszczeniu tych dowodów, a zaprezentowane wnioski są logiczne i zostały należyście uzasadnione. Opinie należy uznać za rzetelne i wyczerpujące.

Jeśli chodzi o opinię sądowo-lekarską z dnia 11 stycznia 2015 r. oraz opinię uzupełniającą z dnia 17 października 2015 r. to także należy je uznać za całkowicie wiarygodne. Opinie zostały sporządzone przez specjalistę z dziedziny neurologii prof. dr hab. med. Jerzy T. M.. W ocenie Sądu są one wyczerpujące i odpowiadają na pytania postawione w tezach dowodowych. Sąd nie znalazł żadnych podstaw by odmówić im wiarygodności.

Także opinia sądowo-lekarska z dnia 1 marca 2015 r. oraz opinia uzupełniająca z dnia 28 listopada 2015 r. sporządzone przez specjalistę chorób płuc M. R. zasługuje na pełną wiarygodność. Opinie były jasne i rzeczowe, a Sąd nie znalazł podstaw by je kwestionować. Jednocześnie biegły precyzyjnie wskazał, iż nie sposób jednoznacznie stwierdzić, czy astma występująca u powoda jest skutkiem przedmiotowego zdarzenia. Ponadto okoliczność ta nie miała decydującego znaczenia przy ustalaniu wysokości należnego powodowi odszkodowania, bowiem sąd w tym zakresie brał pod uwagę całokształt zgromadzonego materiału dowodowego.

Podobnie należy ocenić opinię sądowo-psychologiczną z dnia 6 maja 2015 r. Opinia została sporządzona przez biegłego psychologa klinicznego mgr R. L.. Opinia była sumienna, konkretna i nie budziła wątpliwości. Autorka udzieliła odpowiedzi na pytania postawione w tezach dowodowych postanowień o dopuszczeniu tych dowodów, a zaprezentowane wnioski są logiczne i zostały właściwie uzasadnione.

Podkreślić należy, że ustalony powyżej stan faktyczny nie budził większych wątpliwości. W większości był on bowiem bezsporny między stronami. Zasadnicze rozbieżności dotyczyły wysokości zadośćuczynienia należnego powodowi oraz wymiaru i kosztów opieki, której wymagał powód w okresie od 12 grudnia 2006 r. do 31 grudnia 2008 r.

Sąd zważył, co następuje:

Odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. wynika z faktu zawarcia przez posiadacza samochodu marki A. o nr rej. (...), M. G., który spowodował wypadek komunikacyjny, ważnej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zdarzenie miało miejsce w dniu 15 listopada 2006 r., więc zastosować należy art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) w myśl którego z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Pozwany zakład ubezpieczeń swojej odpowiedzialności co do zasady nie kwestionował. W toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powodowi kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia, kwotę 1.415 zł tytułem kosztów leczenia oraz kwotę 10.500 zł tytułem kosztów opieki. Jednocześnie w niniejszym procesie pozwany wnosił o oddalenie roszczeń powoda.

Stosownie do treści art. 445 § 1 w zw. z art. 444 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przy czym chodzi o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne i psychiczne. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu złagodzenie tych cierpień. Obejmuje ono wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne, zarówno już doznane, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości. Ma więc ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego, mowa jest bowiem o „odpowiedniej sumie tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”, przyznawaną jednorazowo (G. Bieniek, Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom I, Warszawa 2007, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, wydanie VIII). Okolicznością bezsporną jest że powódka W. P. w wyniku wypadku komunikacyjnego z 19 września 2007 r. doznała uszkodzeń ciała opisanych szczegółowo w dokumentacji lekarskiej i potwierdzonych w opinii biegłego z dziedziny ortopedii i traumatologii oraz opinii uzupełniającej sporządzonych na potrzeby niniejszego postępowania. Skutki wypadku uwidoczniły się również u powódki w sferze psychicznej, co zostało potwierdzone w opinii sądowo-psychiatrycznej i opinii uzupełniającej wydanej przez biegłego psychiatrę. Spór dotyczy natomiast wysokości zadośćuczynienia należnego powodce.

Przepisy nie wskazują w sposób jednoznaczny kryteriów, jakimi powinien kierować się Sąd ustalając wysokość zadośćuczynienia. W doktrynie i orzecznictwie panuje jednak zgoda, co do tego, że należy brać pod uwagę takie aspekty jak długotrwałość cierpienia fizycznych i psychicznych związanych z wypadkiem oraz ich intensywność (stopień cierpienia), skutki doznanych urazów, wiek poszkodowanego, dolegliwości związane z niezbędnym leczeniem, pobytami w szpitalu, rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową oraz inne czynniki podobnej natury. Ich rozmiar, natężenie i czas trwania należy analizować w kontekście okoliczności konkretnej sprawy. Użyte w art. 445 § 1 k.c. pojęcie „sumy odpowiedniej” choć ma charakter niedookreślony, tym niemniej w orzecznictwie wskazuje się kryteria, którymi należałoby kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, a mianowicie to, że musi ono mieć charakter kompensacyjny, a więc musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, nie będącą jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy. Z tego wynika, że „wartość odpowiednia” to wartość utrzymana w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Pamiętać przy tym należy, że o wysokości zadośćuczynienia decydują cierpienia pokrzywdzonego - tak fizyczne jak i psychiczne - których rodzaj, czas trwania i natężenie, należy każdorazowo określić w kontekście materiału dowodowego sprawy. Indywidualny charakter zadośćuczynienia przesądza o tym, że ostateczne ustalenia, jaka konkretnie kwota jest „odpowiednia” z istoty swej należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego, lecz nie może to być uznanie dowolne (wyrok Sądu Najwyższego-Izba Karna z dnia 4.02.2008 r. III KK 349/2007).

Powód wnosił o zasądzenie z tytułu zadośćuczynienia kwoty 110.000 zł, w tym 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 30.000 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od dnia 16 maja 2010 r. do dnia 4 kwietnia 2013 r. W świetle tak interpretowanej koncepcji zadośćuczynienia, roszczenie powoda należało uznać za uzasadnione w części.

Przede wszystkim w wyniku wypadku powód był hospitalizowany, poddawany zabiegom, rehabilitacji i musiał pozostawać pod stałą opieką lekarską. Ostatecznie u powoda rozpoznano: złamanie kości twarzy, rana twarzy, wieloodłamowe złamanie kości nosa, złamania żeber, uraz i krwotok płuca, częściowy zawał lewego płuca, wieloodłamowe złamanie części dalszej kości promieniowej lewej, złamanie kości łokciowej prawej, wieloodłamowe złamanie części dalszej kości udowej prawej, osłabienie mięśni pośladkowych po stronie prawej, złamanie kłykcia bocznego prawej kości piszczelowej, pourazowe podskórne krwiaki, małą skoliozę idiopatyczną piersiową w prawo, odmę płucną. W dniu 15.11.2006 r. założono powodowi wewnętrzne unieruchomienie prawej kości udowej, zewnętrzne unieruchomienie lewej kości promieniowej, zespolenie drutami K., śrubami i blachami prawej kości łokciowej. Następnie usunięto zewnętrzne unieruchomienie prawej kości udowej i blaszki. W dniu 30.11.2006 r. usunięto zewnętrzne unieruchomienie lewego nadgarstka. W związku z powyższym po wypadku powód miał problemy z poruszaniem się i wymagał stałej opieki. Wszystkie te okoliczności niewątpliwie wiązały się z dużym dyskomfortem fizycznym, ale również psychicznym. Przy czynnościach opiekuńczych powód wymagał przede wszystkim pomocy w zakresie utrzymania higieny osobistej i przy codziennych czynnościach tj. mycie, ubieranie, wykonywanie zakupów, załatwianie spraw urzędowych, sprzątanie domu, był więc zależny od osób trzecich co niewątpliwie wpływa znacząco na stopień poczucia krzywdy. Wskazać także należy, że decyzjami KRUS uznano okresową, całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym. Okoliczność, że powód przed wypadkiem był aktywny zawodowo, a po zdarzeniu już nie powrócił do pracy także wpływa na odczuwanie przez niego szkody i poczucie nieprzydatności życiowej. Tym bardziej, że po zdarzeniu sąsiedzi pomagali rodzinie w pracach gospodarskich. W 2010 r. gospodarstwo rolne przekazał synowi. Sąd pragnie też wskazać, że decyzją lekarza orzecznika (...) określono uszczerbek u powoda będący skutkiem wypadku na 30%. W toku postępowania u powoda stwierdzono uszczerbek na zdrowiu powoda w części ortopedycznej 26% oraz 10% w części neurologicznej. Uszczerbek na zdrowiu powoda związany ze złamaniem żeber, pojawieniem się odmy opłucnowej i zawału płuca wynosi 10%. Istotne ubytki zdrowotne, dla osoby która nie doświadczała większych dolegliwości somatycznych, niewątpliwie stanowią czynnik negatywnie wpływający na poczucie własnej wartości, samopoczucie i komfort życiowy powoda.

Początkowo powód odczuwał duże dolegliwości bólowe związane z leczeniem operacyjnym złamań, które stopniowo zmniejszały się. Obecnie brak jest możliwości dalszej poprawy. Dolegliwości bólowe głowy tj. obu kości szczękowych, ograniczenie ruchomości obu kończyn górnych i prawej kończyny dolnej są dolegliwościami stałymi i powód będzie

je odczuwał. Powód skarży się na bóle prawego uda i kolana przy zmianach pogody, częste skurcze prawego uda i goleni. Mało chodzi z powodu dolegliwości. Odczuwa bóle i osłabienie rąk, jest słaby, często brakuje mu sił i nie może dźwigać. Powód nie ma możliwości odzyskania sprawności sprzed wypadku. Okoliczności te bez wątpienia stanowią czynniki negatywnie oddziałujące na powoda i wpływają na jego codzienne funkcjonowanie.

W sferze psychicznej u powoda, w wyniku wypadku, wystąpiło poczucie znacznie obniżonej zdolności psychofizycznej. Powód zmuszony był zmienić sposób spędzania wolnego czasu. Obecnie nie może uprawiać sportu, a ogląda telewizję i czyta książki. Ma poczucie żalu i krzywdy. Od 15 kwietnia 2014 r. powód, z powodu zaburzeń nerwicowych i objawów lękowych, uczestniczy w spotkaniach z psychologiem. P. T. ma koszmary senne, boi się szybkiej jazdy, jest bardziej nerwowy, uparty, konfliktowy i zdarza mu się zapominać o pewnych okolicznościach. Występują u niego stany napięcia psychicznego oraz cechy nadreaktywności emocjonalnej. Zaburzenia nerwicowe mają u powoda charakter utrwalony. Powód sporadycznie współżyje z żoną. P. T. w znacznie mniejszym stopniu uczestniczy w spotkaniach towarzyskich i nie jest już aktywny w działaniach straży pożarnej.

Jednocześnie obecne ograniczenia ruchomości stawów kończyn górnych i dolnych powoda są nieduże. Sprawność P. T. w tym zakresie jest dobra. Stan ortopedyczny powoda nie powoduje niezdolności do pracy, jednakże powód powinien unikać ciężkiej pracy fizycznej. U powoda nie stwierdzono zaburzeń psychopatologicznych w istotnym stopniu upośledzających funkcjonowanie psychospołeczne. Powód nie korzystał także z leczenia psychiatrycznego, a leczenie psychologiczne rozpoczął dopiero w toku niniejszego postępowania. Aktualnie powód nie wymaga stałej opieki z tytułu skutków wypadku. Potrzebne jest mu wsparcie w ubieraniu się. Płuco powoda jest sprawne i wydolne – zapewniające w pełni właściwe natlenowanie krwi na obwodzie, bez istotnych zaburzeń wentylacyjnych. Nie istnieją przeszkody ze wskazań pulmonologicznych w odzyskaniu sprawności pozwalającej pozywającemu nawet na podjęcie pracy zawodowej. Astma oskrzelowa, choć nie ma pewności, czy jest skutkiem przedmiotowego wypadku, kontrolowana lekami z zaburzeniami wentylacji w łagodnym stopniu obturacji jest możliwa do leczenia w warunkach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej. Powód może się poruszać o własnych siłach, stąd nie jest w tym zakresie zależny od innych, a w konsekwencji odizolowany od społeczeństwa. P. T. nie jest w stanie prowadzić maszyn rolniczych, jednakże zdarza się, że jeździ na motorze. Powód nie jest odizolowany od społeczeństwa. Utrzymuje pozytywne relacje rodzinne i sporadycznie współżyje z żoną. Poza tym pamiętają znajomi i odwiedzają go, w tym zakresie powód może czuć się potrzebny i jest osobą uczestniczącą w życiu towarzyskim. Wskazać także należy, że w momencie wypadku powód miał 55 lat, stąd oczywiste jest, biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego, że wraz z upływem czasu stan zdrowia powoda mógłby ulegać pogorszeniu, a jego aktywność na różnorodnych płaszczyznach, w tym przede wszystkim zawodowej oraz w sferze intymnej mogłaby ulegać zmniejszeniu.

Zdaniem Sądu w zaistniałej sytuacji za „odpowiednią” w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. należało uznać kwotę 100.000 złotych. W związku tym, że pozwany przyznał już i wypłacił powodowi z tytułu zadośćuczynienia kwotę 50.000 zł, należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia. W świetle powyższych ustaleń wypełni ona kompensacyjną funkcję zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Kwota wyższa w ocenie Sądu byłaby znacząco wygórowana i nieadekwatna do przedmiotowej sytuacji.

O odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i § 2 zd. 1 k.c. Zgodnie z tymi przepisami jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Powód wnosił o zasądzenie kwoty 30.000 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty zasądzonej tytułem zadośćuczynienia za okres od 16 maja 2010 r. do 4 kwietnia 2013 r. tj. do daty 4 kwietnia 2013 r. Powód wskazał, iż zgłosił pozwanemu roszczenia 8 kwietnia 2010 r., a doliczając 7 dni na dotarcie korespondencji oraz ustawowy termin 30 dni na wypłatę odszkodowania odsetki należą się od dnia 16 maja 2010 r. Przede wszystkim podnieść należy, że Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia i to od tej kwoty należą się powodowi skapitalizowane odsetki. Ponadto w ocenie Sądu odsetki winny być zasądzone od dnia 22 maja 2010 r., bowiem pismo powoda z dnia 8 kwietnia 2010 r. wpłynęło do pozwanego dnia 22 kwietnia 2010 r., a nie jak zakładał

powód po upływie 7 dni, zatem doliczając 30-dniowy termin na wypłatę odszkodowania, skapitalizowane odsetki należą się od dnia 22 maja 2010 r. W związku z tym Sąd zasądził także od pozwanego na rzecz powoda kwotę 18.663,01 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty zadośćuczynienia za okres od 22 maja 2010 r. do 4 kwietnia 2013 r.

Powód wnosił także o przyznanie odsetek od zasądzonego tytułem zadośćuczynienia roszczenia od dnia wytoczenia powództwa tj. 12 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty i Sąd uznał to żądanie za zasadne.

Kolejnym roszczeniem powoda był wniosek o zasądzenie kwoty 21.000 zł tytułem kosztów opieki za okres od 12 grudnia 2006 r. do 31 grudnia 2008 r. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. Pozwany wypłacił już powodowi z tego tytułu kwotę 10.500 zł.

W myśl art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Celem przepisu art. 444 k.c. jest określenie zakresu i sposobu naprawienia szkody majątkowej na osobie, w postaci uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. W piśmiennictwie słusznie podkreśla się ochronną funkcję regulacji prawnej zawartej w art. 444 i n. k.c., szczególnej w stosunku do ogólnych reguł odpowiedzialności odszkodowawczej, ponieważ przez wyraźne oznaczenie zakresu i sposobu naprawienia szkody na osobie zapewnia poszkodowanemu pełniejszą ochronę (por. M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2011, art. 444, nb 1). Na podstawie powyższego unormowania poszkodowany może domagać się m.in. zwrotu kosztów opieki nad nim (por. wyrok SN z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 474/06, LEX nr 274155; wyrok SN z dnia 4 marca 1969 r., I PR 28/69, OSN 1969, nr 12, poz. 229 i wyrok SN z dnia 4 października 1973 r., II CR 365/73, OSN 1974, nr 9, poz. 147).

Pozwany wskazał, iż gdy chodzi o koszty opieki należne powodowi to nie kwestionuje zasadności tego roszczenia i czasokresu korzystania przez powoda z tej opieki. Sporna pozostaje ilość godzin tej opieki w 2008 r., bowiem powód wskazał, iż nadal powinno to być 6 godzin dziennie, gdy pozwany przyjął 3 godziny dziennie oraz wysokość stawki godzinowej. W ocenie powoda powinna to być jednakowa stawka w wysokości 7 zł, co w ocenie pozwanego jest nadmierne i wygórowane.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd wynika, że początkowo po wypadku powód wymagał stałej opieki. P. T. rozpoczął chodzenie o balkoniku po upływie około 5 tygodni od wypadku, a swobodne chodzenie po następnych 6-8 tygodniach. Ten okres wiązał się z ograniczeniem swobody poruszania się i zależnością od pomocy z zewnątrz. We wrześniu 2007 r. powód złamał prawą piszczel. W tym czasie stosowano unieruchomienie na prawy staw kolanowy oraz zalecono chodzenie z pomocą kul łokciowych. Powodowało to ograniczenia swobody poruszania się i zależność od pomocy z zewnątrz. W dniach 13 lutego – 14 lutego 2007 r. powód był hospitalizowany i usunięto mu druty zespalające złamanie nasady dalszej lewej kości promieniowej, a w dniu 10 września 2007 r. powód doznał złamania prawej piszczeli i miał założone unieruchomienie kolana. Zatem w toku postępowania zostało wykazane, że w okresie powypadkowym tj. od 12 grudnia 2006 r. do końca 2007 r. powód wymagał stałej pomocy w zakresie utrzymania higieny osobistej i codziennych obowiązków tj. mycie się, ubieranie, robienie zakupów, załatwianie spraw urzędowych, sprzątanie w domu, przygotowywanie posiłków, przenoszenie ciężkich rzeczy, a w ocenie Sądu niezbędny czas tej pomocy wynosił 6 godzin dziennie. Od grudnia 2007 r. powód miał założone usztywnienie na prawą kończynę dolną, które utrzymano przez 3 miesiące. W tym okresie zalecono powodowi chodzenie o kulach łokciowych. Powód wymagał pomocy w zakresie ubierania się, myciu, przygotowywaniu posiłków, sprzątanii i pracach poza domem. Po usunięciu tutora gipsowego zezwolono mu chodzenie o lasce dłoniowej. Jednocześnie nie sposób przyjąć, że w 2008 r. powód wciąż wymagał opieki w wymiarze 6 godzin dziennie. W ocenie Sądu wymagana opieka wynosiła 3 godziny dziennie.

Podsumowując, z ustaleń Sądu wynika, iż w okresie od 12 grudnia 2006 r. do 31 grudnia 2007 r. powód wymagał opieki w wymiarze 6 godzin dziennie, a w okresie do 31 grudnia 2008 r. w wymiarze 3 godzin dziennie.

Celem ustalenia wartości usług opiekuńczych, w wymiarze wymaganym przez powoda w poszczególnych latach, należy się odnieść do cen rynkowych usług podobnych. W związku z tym, w ocenie Sądu stawka za usługi opiekuńcze wskazywana przez powoda tj. 7 zł miesięcznie jest zasadna, bowiem z informacji uzyskanych od Gminnego Ośrodka

Pomocy (...) w Z., o której uzyskanie wnioskował sam pozwany, wynika, iż stawki godzinowe za usługi opiekuńcze wynosiły odpowiednio w 2006 r. 8 zł, w 2007 r. 8,20 zł, a w 2008 r. 9,8 zł, a zatem były wyższe niż żądanie powoda w tym zakresie.

W świetle powyższego wymiar usług opiekuńczych, których wymagał powód w przedmiotowym okresie wynosił 384 dni po 6 godzin oraz 365 dni po 3 godziny, co daje łącznie 23.793zł. Jednocześnie, biorąc pod uwagę, że pozwany wypłacił już powodowi z tego tytułu kwotę 10.500 zł należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 13. 293 zł, uznając dalej idące roszczenia za niezasadne i wygórowane.

O odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i § 2 zd. 1 k.c. Zgodnie z tymi przepisami jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Powód wnosił o zasądzenie odsetek od zasądzonego roszczenia od dnia wytoczenia powództwa tj. 12 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty i Sąd uznał to żądanie za zasadne.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w punkcie pierwszym, drugim i trzecim wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie czwartym, piątym i szóstym wyroku na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Powódka domagała się od pozwanego kwoty 110.000 zł, w tym 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz 30.000 zł tytułem skapitalizowanych odsetek oraz kwoty 21.000 zł tytułem kosztów opieki wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, a zasądzone faktycznie łącznie 81.956,01 zł; żądanie uwzględniono zatem w 63 %. Oznacza to ni mniej ni więcej, że powódka ma prawo do zwrotu od pozwanego poniesionych kosztów procesu w 63 % i jednocześnie obowiązana jest zwrócić pozwanemu 37 % poniesionych przez niego kosztów procesu.

Obie strony reprezentowane były przez profesjonalnych pełnomocników. Zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Przy uwzględnieniu wyżej wskazanego uregulowania na poniesione przez powódkę koszty składają się: opłata od pozwu w wysokości 6.550 zł, wykorzystane w wysokości 3.500 zł zaliczki na poczet kosztów opinii biegłych oraz koszty zastępstwa procesowego, na które składa się wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości 7.200 zł (§ 2 ust. 1 i 2 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu - Dz.U. Nr 163, poz. 1348). Łącznie zatem poniesione przez powódkę koszty procesu obejmują kwotę 13.650zł. Jedyne wykazane przez pozwanego koszty procesu to kwota 7.200 zł, na którą składa się wynagrodzenie adwokata w wysokości 3.600 zł (§ 2 ust. 1 i 2 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z póź. zm.). Przy uwzględnieniu proporcji w jakich każda ze stron przegrała i wgrała proces, z wzajemnego obrachunku wynika, że tytułem kosztów procesu, uwzględniając wynik sprawy, pozwany powinien zapłacić powodowi kwotę 8.203,50 zł, w tym kwotę 1.872 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i taką też kwotę zasądzone.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1025, ze zm.), kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

W związku z tym, że obie strony przegrały proces w części należało zasądzić od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 243,39 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych od uiszczenia poniesionych tymczasowo ze Skarbu Państwa tj. $37\% * (48\text{ zł} + 48\text{ zł} + 344,81\text{ zł} + 217\text{ zł})$ oraz od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 414,42 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych od uiszczenia poniesionych tymczasowo ze Skarbu Państwa tj. $63\% * (48\text{ zł} + 48\text{ zł} + 344,81\text{ zł} + 217\text{ zł})$.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanych przepisów prawa, orzeczono jak w sentencji wyroku.

SSO P. Okowicki